

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра політичної соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

в.о. декана соціологічного факультету

Вячеслав НІКУЛІН

червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні та класичні революції у порівняльному аналізі

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти МАГІСТЕРСЬКИЙ

галузь знань 05 – СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ

(шифр і назва)

спеціальність 054 СОЦІОЛОГІЯ

(шифр і назва)

освітня програма СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ

(шифр і назва)

вид дисципліни ВИБІРКОВА

факультет СОЦІОЛОГІЧНИЙ

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол №9 від 26.06.2024 року

Розробники програми: **Дублікаш Тетяна Миколаївна, канд. соціолог.наук, доцент кафедри політичної соціології**

Програму схвалено на засіданні кафедри політичної соціології
Протокол №12 від "21" червня 2024 року

в.о. завідувача кафедри

В'ячеслав НІКУЛІН

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету
Протокол №8 від "24" червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії

Юлія СОРОКА

Гарант освітньої програми
«Соціальні технології»
спеціальності 054 Соціологія

Людмила СОКУРЯНСЬКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Сучасні та класичні революції у порівняльному аналізі” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістрів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є *теорії революцій та аналіз реальних сучасних та класичних революцій через призму цих теорій.*

Теоретичне підґрунтя курсу складають такі теорії як Конфліктна теорія, Структурна теорія, Теорія колективної дії, Теорія раціонального вибору, Теорія відносної депривації та інші. Студенти будуть ознайомлені з теоретичними роботами А.Токвіля, К.Маркса, Х.Арендт, С.Хантінгтона, Т.Скокпол, К.Дойча, С.Лінсета, Дж.Голдстоуна, Т.Гарра, К.Джонсона, Н.Смелзера, Ч.Тіллі, С.Айзенштадта та інших.

Емпіричну базу курсу складають кейс-стаді різних типів революцій та революційних путчів. Серед них Французька (1789), Англійська (1640), Китайська (1911, 1949), Кубинська (1959), Іранська (1978-79), Турецька (1919), Єгипетська (1952), Іракська (1958) та інші революції.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. *Сучасні та класичні революції у світлі теоретичних підходів.*
2. *Аналіз та прогнозування революційних ситуацій, ходу та результатів революцій.*

Міждисциплінарні зв'язки: історія, політологія, соціологія, міжнародні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні та класичні революції у порівняльному аналізі» є *ознайомлення студентів з теоріями революцій та аналіз реальних сучасних та класичних революцій через призму цих теорій. Курс забезпечить студентів аналітичними інструментами оцінки революційних ситуацій, прогнозування ходу та результатів революцій.*

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Сучасні та класичні революції у порівняльному аналізі” є:

- *ознайомлення студентів з теоріями революцій;*
- *забезпечення студентів аналітичними інструментами оцінки революційних ситуацій та розгортання революційних процесів;*
- *забезпечення студентів інструментами прогнозування ходу та результатів революцій;*
- *здійснення порівняльного аналізу сучасних та класичних революцій на прикладі різноманітних революцій як минулих часів, так і тих, що відбуваються сьогодні.*

1.3. Кількість кредитів – 4 (для денного відділення), - (для заочного відділення)

1.4. Загальна кількість годин – 120 (для денного відділення), - (для заочного відділення)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання

Рік підготовки	
5-й	
Семестр	
9-й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
Не передбачені	
Самостійна робота	
88 год.	
Індивідуальні завдання	
аналітичні доповіді, контрольна робота	

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- *теоретичні підходи до аналізу революцій;*
- *головні дискусії, що точаться навколо моделювання революційних процесів;*
- *головні чинники виникнення революційних ситуацій;*
- *головні типи революцій за різними основами класифікації;*
- *можливості емпіричних досліджень революцій.*

вміти :

- *аналізувати політичні, економічні, соціальні та інші передумови, що ведуть до виникнення революційних ситуацій;*
- *знаходити відповідь на дискусійні питання щодо тих чи інших аспектів перебігу революцій, їхніх наслідків та результатів;*
- *класифікувати революції за різними ознаками;*
- *здійснювати порівняльний аналіз минулих та сучасних революцій;*
- *прогнозувати розвиток революційних ситуацій, перебіг та результати революцій.*

Компетентності та результати навчання курсу:

ЗК 1 Здатність до абстрактного та конкретного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 9 Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів

ЗК 10 Усвідомлення культурного розмаїття суспільств і викликів взаємодії в міжкультурному контексті

ЗК 12 Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел

ФК 1 Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів

ФК 2 Розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств

ФК 4 Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі

ФК 10 Здатність знайти соціальні дані у відкритому доступі, здійснити їх змістовне структурування й узагальнення

ПРН 1 Давати визначення соціологічних понять і застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій

ПРН 2 Визначати соціальні проблеми, їх можливі структурні та культурні чинники

ПРН 6 Пояснювати й застосовувати критерії науковості та об'єктивності досліджень

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження революцій.

Тема 1: Еволюція та визначення поняття революції. Революції за К.Марксом, Х.Арендт, Т.Скокпол, Дж. Голдстоуном, Ш.Ейзенштадтом тощо. Характеристики революції. Спільні риси революцій.

Виклики революцій: чи існує теорія, що здатна прогнозувати, керувати або запобігати революціям? Моделювання предреволюційних ситуацій, ходу революцій та результатів революцій у різних парадигмах соціальних наук. Організаційні, ідеологічні та стратегічні елементи революційних дій.

Тема 2: Революційна ситуація: необхідні та достатні умови для виникнення революцій.

Причини революцій. Роль політичних та економічних криз, релігійного та етнічного факторів. Роль міжнародної системи за Т.Скокпол. Роль реформ напередодні революцій. Революційні рухи та способи мобілізації населення на революційні дії. Конструювання революційної ідентичності. Передбачення революцій. Роль лідерства в революційних подіях, типи лідерства.

Тема 3: Типи революцій. Специфічні риси великих, народних, політичних, соціально-економічних, культурних та релігійних революцій. Палацові революції, політичні революції та соціальні революції / Масові революції, революційні путчі, реформаторські путчі та палацові революції. Периферійні та центральні революції за Хантінгтоном.

Тема 4: Теорії революцій. Три покоління теорій революції (натуральні історії (1920-30), загальні теорії політичного насильства (1960-70), структурна теорія революцій (1970-80)). Конфліктна теорія, теорія колективної дії, теорії раціонального вибору, теорії відносної деривації, теорія консенсусу системи/цінностей, теорії модернізації, правові теорії, теорія обміну та інші щодо революцій.

Тема 5: Результати революцій. Постреволюційна політика, пост революційні репресії та індоктринація. Внутрішні та зовнішні результати революцій.

Розділ 2. Порівняльний аналіз сучасних та класичних революцій: case-studies.

Тема 6: Масові революції: Французька (1789), Англійська (1640), Російська (1917),

Китайська (1911, 1949). Порівняльний аналіз імперіалістичних систем Франції, Росії та Китаю: особливості сільського господарства, адміністративної системи, домінуючих класів тощо. Роль зовнішніх факторів (ідеї Американської революції, війни, прагнення до колонізації з боку зовнішніх держав тощо) та внутрішніх факторів (демографічний вибух, зрілість буржуазії, економічна рецесія тощо) у революційних подіях.

Тема 7: Революційні путчі: Турецький (1919), Єгипетський (1952), Іракський (1958). Передумови революцій: стан Османської імперії після I Світової війни та статус Єгипту після II Світової війни. Роль військових в організації революційних путчів в Туреччині, Єгипті та Іраку. Роль радикальних організацій у здійсненні революційних перетворень.

Тема 8: Національно-визвольні революції у В'єтнамі та на Кубі. Міжнародний контекст революції у В'єтнамі: роль Франції, США, Китаю, Японії та СРСР у революції та громадянській війні. Роль Холодної війни у революційних подіях на Кубі. Роль партизанської війни у революційних подіях на Кубі та у В'єтнамі.

Тема 9: Реформаторські путчі на Близькому Сході у 1956-1980 роках. Теорії модернізації про причини революції в Ірані (1979). Революція чи контрреволюція? Причини непопулярності реформ шаха. Роль сільських спільнот та торгових гільдій у здійсненні революційних перетворень. Релігійний характер революції. Роль жінок у революційних подіях. Революція в Афганістані (1978). Сучасні наслідки революції.

Тема 10: Студентські революції. Червоний травень 1968 р. в Парижі. Революція на граніті 1990 р. в Україні.

Тема 11: “Кольорові революції”: проблема категоризації. Періодизація кольорових революцій: особливості балканського, пострадянського та арабського періодів. Співвідношення внутрішніх та зовнішніх факторів у здійсненні революцій. “М'яка сила” як головний фактор кольорових революцій.

Тема 12: Заворушення в автократіях Близького Сходу (2011). Особливості акцій протесту у Тунісі, Єгипті, Йємені, Лівії, Бахреїні, Сирії. Роль сітьових комунікацій у здійсненні революцій. Причини невизначеності результатів революцій. Перегляд результатів у постреволуційний період.

Тема 13: Революція Гідності в Україні у світлі теорій революції. Революція Гідності з перспективи структурного аналізу, конфліктного підходу, теорії колективної дії, теорії раціонального вибору, теорії відносної деривації, теорії обміну тощо.

Тема 14: Четверте покоління теорій революції (Goldstone): нові виміри революцій та нові виміри теорій революції. Сучасна міжнародна динаміка та характер революцій у XXI сторіччі: спроба прогнозування. Поширення революційних ідеологій, рушійні сили революцій

XXI сторіччя. Поняття “глибинної держави”. Феномен “тихої революції”. Спроби революцій в Латинській Америці. Масові рухи протесту у Франції та США. Масовий рух “Black Lives Matter” з точки зору теорій революцій. Масові протести у Гонконзі. Революції в Африці.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади дослідження революцій.												
Тема 1. <i>Еволюція та визначення поняття революції.</i>		1				4						
Тема 2. <i>Революційна ситуація: необхідні та достатні умови для виникнення революцій.</i>		1	1			4						
Тема 3. <i>Типи революцій.</i>		1	1			5						
Тема 4. <i>Теорії революцій.</i>		2	1			5						
Тема 5. <i>Результати революцій</i>		1				5						
Разом за розділом 1		6	3			23						
Розділ 2. Порівняльний аналіз політичних революцій: case-studies.												
Тема 6. <i>Масові революції</i>		2	4			10						
Тема 7. <i>Революційні пунчі</i>		1	2			5						
Тема 8. <i>Національно - визвольничі революції у В'єтнамі та на Кубі.</i>		1	2			5						
Тема 9. <i>Реформаторські пунчі на Близькому Сході у 1956-1980 роках.</i>		1	1			5						
Тема 10. <i>Студентські революції.</i>		1	1			5						
Тема 11. <i>“Кольорові</i>		1	1			5						

<i>революції”: проблема категоризації.</i>												
Тема 12. <i>Заворушення в автократіях Близького Сходу (2011).</i>		1				10						
Тема 13. <i>Революція Гідності в Україні у світлі теорій революції.</i>		1	1			5						
Тема 14. <i>Четверте покоління теорій революції (Goldstone): нові виміри революцій та нові виміри теорій революції.</i>		1	1			5						
Разом за розділом 2		1 0	1 3			55						
Усього годин	120	1 6	1 6			88						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Революційна ситуація: необхідні та достатні умови для виникнення революцій.	1
4	Типи революцій.	1
5	Теорії революцій.	1
7	Масові революції	4
8	Революційні путчі	2
9	Національно-визвольні революції у В'єтнамі та на Кубі.	2
10	Реформаторські путчі на Близькому Сході у 1956-1960 роках.	1
	Студентські революції	1
11	“Кольорові революції”: проблема категоризації. теорій революції.	1
13	Революція Єдності в Україні у світлі революційних теорій.	1
14	Четверте покоління теорій революції (Goldstone): нові виміри революцій та нові виміри	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Геополітичні виклики Франції напередодні Французької революції</i>	4
2	<i>Спірний характер Англійської революції</i>	4
3	<i>Ідея Свободи в Американській революції.</i>	4
4	<i>Китайська комуністична революція: революція чи конкуренція за</i>	4

	<i>владу?</i>	
5	<i>Роль символів для мобілізації на протестні дії.</i>	4
6	<i>Палацові революції в Латинській Америці у 1948-1960 роках.</i>	4
7	<i>Роль США та СРСР у сприянні національно-визвольничому руху у країнах Близького Сходу та Азії</i>	4
8	<i>Революції, що не відбулися</i>	4
9	<i>“Гра в кольорові революції” в Молдові та Білорусі.</i>	4
10	<i>Революція Гідності в Україні: передумови та результати</i>	4
	Разом	40

6. Індивідуальні завдання

- не передбачено учбовим планом

Контрольна робота

- Порівняти 3 революції на вибір студента за запропонованими критеріями
- Надати оцінку можливості складання революційної ситуації у певній країні (перелік країн визначається згідно актуальним подіям на момент екзамену)

Критерії оцінювання контрольної роботи

10 балів	Відповідь повна, або з однією незначною помилкою
8-9 балів	Відповідь повна, але з двома-трьома незначними помилками
6-7 балів	Відповідь не досить повна, та (або) із суттєвими помилками
до 5 балів	Відповідь неповна, містить суттєві помилки
0 балів	Відповідь майже відсутня та (або) не відповідає запитанню

7. Методи контролю

Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, робота над індивідуальними завданнями (підготовка та презентація аналітичних доповідей), самостійна робота над вивченням основних джерел. Передбачена форма підсумкового контролю – екзамен – визначається робочим планом.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота									Контр ольна робота	Разо м	Екзаве н	Сума
Розділ 1					Розділ 2							
T 1	T 2	T3	T 4	T5		T6-8	T9-11	T12- 14	2*10	60	40	100
1	2	2	5	2		12	10	6	20			

До складання іспиту допускаються студенти, які набрали хоча б 10 балів на протязі семестру.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види	Оцінка за національною шкалою
------------------------	-------------------------------

навчальної діяльності протягом семестру	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Екзаменаційні питання з курсу

1. *Дискусії щодо визначення революції.*
2. *Категоризація революцій. Масові, соціальні, політичні, великі та ін. революції.*
3. *Революційна ситуація: необхідні та достатні умови для виникнення революцій.*
4. *Причини революцій у світлі теорії політичного конфлікту.*
5. *Причини революцій у світлі теорії відносної деривації.*
6. *Причини революцій у світлі структурної теорії революцій.*
7. *Причини революцій у світлі марксистського аналізу.*
8. *Причини революцій у світлі теорії консенсусу системи/цінностей.*
9. *Роль ідеологічного впливу для розповсюдження революцій.*
10. *Внутрішні відносини між елітними групами як фактор нестабільності під час революцій.*
11. *Роль символів для мобілізації населення на протестні дії.*
12. *Конструювання революційної ідеології.*
13. *Чи можливо передбачення революцій? За допомогою яких теорій, на Вашу думку?*
14. *Дискусії щодо ролі лідерів в організації революцій.*
15. *Важливість аналізу міжнародного контексту при дослідженні революцій.*
16. *Типи революцій. Основні класифікації.*
17. *Хантінгтон про патерни мобілізації.*
18. *Аналіз консенсусу систем/цінностей за Ч.Джонсоном.*
19. *Ч.Тілі та теорії політичного конфлікту.*
20. *Специфічні риси політичних, соціально-економічних, культурних та релігійних революцій.*
21. *Палацові революції, політичні революції та соціальні революції.*
22. *Масові революції, революційні пунчі, реформаторські пунчі та палацові революції.*

23. *Головні теоретичні підходи до аналізу революцій.*
24. *Конфліктна теорія щодо революцій.*
25. *Внесок теорії відносної депривації в аналіз революцій.*
26. *Ханна Арентс про природу соціальних революцій.*
27. *Структурний аналіз про зовнішні та внутрішні фактори революційних ситуацій.*
28. *Навмисні та ненавмисні результати революцій.*
29. *Постреволюційна політика, пост революційні репресії та індоктринація.*
30. *Схарактеризуйте революцію за Вашим вибором за допомогою теорії за Вашим вибором.*

Рекомендовані джерела

Основна:

- Бевз Т. «Українська революція» у науковому дискурсі: суперечності оцінок і висновків // Наукові записки. - Випуск 5-6(91-92) . - [Електронний ресурс] . - Доступно на сайті: http://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/bevz_ukrainska-1.pdf
- Бевз Т. А. Феномен «революція» у дискурсах мислителів, політиків, науковців : монографія / Тетяна Анатоліївна Бевз ; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К. : ІПІЕНД, 2012. – 176 с.
- Гиря Г. Нові форми революцій в сучасному глобалізованому світі : суть та особливості вияву / Ганна Гиря // Вісник Львівського університету. Серія : філософсько-політологічні студії. – 2014. – Вип. 5. – С. 164–170.
- Горак В. «Помаранчева революція» в Україні: концепції, інтерпретації, оцінки [Електронний ресурс] . - Доступно на сайті: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/104870/25-Horak.pdf?sequence=1>
- Горбулін В.П. Збройна боротьба в контексті четвертої індустріальної революції / В.П. Горбулін // Вісник Національної академії наук України. — 2022. — № 4. — С. 3-11.
- Дискурс Революції Гідності: зміст, структура, методологія дослідження . - Круглий стіл // Філософська думка, 2016, № 4 . - С. 6 — 56
- Кононенко Ю. С., Джолос С. В. Держава і революції. Частина VII. Формування консолідованого, соціально-захисного суспільства як провідна функція держави, що гарантує її існування, стабільний розвиток та національну безпеку / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право / Розділ 2. Конституційне право; муніципальне право. № 70 (2022)
- Костюк Т. О. Динаміка змін політичних інститутів і процесів в «післяпомаранчевій» Україні: співвідношення міжнародних та внутрішньо політичних аспектів : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Тетяна Олександрівна Костюк; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2013. – 180 с.
- Кравець Г. В. Революція як механізм зміни вектора політичного процесу : дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Ганна Василівна Кравець : ПНПУ імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2013. – 216 с.
- Кульчицький С.В. РЕВОЛЮЦІЇ [Електронний ресурс] . URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Revoliutsiia> (останній перегляд: 10.08.2023)
- Куц Г. Перипетії формування політичного режиму в пострадянській Україні: досвід Майданів / Г. Куц // Сучасне суспільство. – 2014. – Вип. 1. – С. 82–94.
- Мацієвський Ю. “Помаранчева революція” крізь призму міждисциплінарних соціальних досліджень // Політичний менеджмент. – 2005. – № 6

- Митрофаненко, Ю. С. (2022). Події та постаті української революції 1917 - 1921 рр. в публіцистиці Євгена Маланюка. Південний архів (історичні науки), (38), 68–75.
- Наумкіна С. М. Сучасні «західні» та «східні» революції: класична складова і особливості здійснення / С. М. Наумкіна, Г. В. Кравець // Актуальні проблеми політики. – 2015. – Вип. 56. – С. 173–181.
- Перша річниця Революції Гідності: підсумки та перспективи : матеріали круглого столу / [редкол. Дубінський В.А., Степанков В.С. та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 46 с.
- По той бік розуміння: Україна та Європа після Помаранчевої революції: Збірник наукових статей / За заг. ред. Гейра Флікке та Сергія Кисельова // За матеріалами міжнародного семінару “Перед визнанням: Україна та Європа після помаранчевої революції”. – К.: НаУКМА. – 30 вересня 2005 р. – К.: Атіка, 2006. – 228 с.
- “Помаранчева” революція. Версія, хроніка, документи / Упоряд. М. Погребінський. – К.: Оптима, 2005. – 416 с.
- Проблеми вивчення історії Української революції 1917 - 1921 рр. : зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України НАН України. - Вип 17. - 2022
- Про витоки теорії революції / О. Бобіна // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. — К., 2008. — Вип. 13. — С. 88-93.
- Ясь О. Довга культурна революція / «Критика», №7–8, 2022 (с. 27–29)
- Berejikian J. "Revolutionary Collective Action and the Agent-Structure Problem", American Political Science Review 86 (1992): 647-657.
- Emirbayer M., Goodwin J. Symbols, Positions, Objects: Toward a New Theory of Revolutions and Collective Action (1996)
- Ferrero M. Revolution or Reform? Socialism's Dilemma as a Rational Choice Problem (2004)
- Foran J. ed., The Future of Revolutions: Rethinking Radical Change in the Age of Globalization. Zed Books, 2003.
- Halliday F. Revolution and World Politics: The Rise and Fall of the Sixth Great Power (Durham, NC: Duke University Press, 1999).
- Katz M. Revolutions and Revolutionary Waves (New York, NY: St. Martin's Press, 1997).
- Kuran T. Sparks and prairie fires: A theory of unanticipated political revolution (1989)
- Leeson P. T. Rational Choice, Round Robin, and Rebellion: An Institutional Solution to the Problems of Revolution (2010)
- Lynch M. The Arab Uprising: The Unfinished Revolutions of the New Middle East (New York, NY: Public Affairs, 2012)
- Sicular T. Why Do Revolutions Succeed? The Role of Rational Choice in the Chinese Communist Revolution (2004)
- Skocpol Th. Explaining Revolutions: in Quest of a Social-Structural Approach // Uses of Controversy in Sociology / Ed. by L. A. Coser, O. N. Larsen / Th. Skocpol. – N. Y.: Free Press, 1976.
- Skocpol Th. States and Social Revolutions: A comparative analysis of France, Russia, and China (1979)
- Skocpol Th. Social revolution in the modern world. [Text] / Th. Skocpol. – Cambridge: Cambridge University Press, 1994.

Допоміжна:

- Бекешкіна І. Прес-конференція «Майдан-2013: хто стоїть, чому і за що? / Ірина Бекешкіна, Олексій Хмелько // ЄвроАтлантика. – № 3-4_2013 / № 1_2014. – С. 56–63.
- Виговська Т. «Помаранчева революція» та її вплив на громадянську зрілість українського суспільства / Т. Виговська // Університетські наукові записки. – 2005. – № 1-2 (13-14). – С. 388–394
- Газін В. Помаранчева революція: уроки та історичне значення / Володимир Газін // Збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2009. – С. 7–11
- Гальчинський А. Помаранчева революція і нова влада – К.: Либідь, 2005. – 367 с.
- Гиря Г. «Кольорові революції» : їх сутність та вплив на еволюцію політичних систем на прикладі України та Грузії / Ганна Гиря // Вісник національного технічного університету

України «Київський політехнічний інститут». Політологія, Соціологія, Право. – 2013. – № 3 (19). – С. 21–26

- Гольцман К. О. Роль зовнішніх сил у «помаранчевій революції» 2004 року в Україні через призму концепції транснаціональної гегемонії / Кирило Олександрович Гольцман // Грані. – 2011. – № 1 (75). – С. 155–159.
- Грицюк О. Молодіжний рух в Україні: від Помаранчевої революції – 2004 до Майдану – 2013 / О. Грицюк // Студентський вісник НУВГП : зб. наук. праць. – 2014. – Вип. 2 (2). – С. 141–144.
- Іщенко А. А. Соціально-політичний характер та періодизація «помаранчевої революції» 2004 року / А. А. Іщенко // Інтелігенція і влада. – 2012. – Вип. 26. – С. 101–116.
- Колодій А. Феномен Майдану в контексті пошуку моделі врядування / Антоніна Колодій // Агора. Революція відбулася: що далі? – 2014. – Вип. 13. – С. 22–36.
- Кривошеїн В. В. Вплив «Революції Гідності» на політичну та правову культуру українського суспільства // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – № 2 (29) 2016. – С. 37–58
- Михальченко М. Помаранчеві потрясіння: потенціал ідей і українська реальність // Вища освіта України. – 2005
- Онобль Ерік. Революція 1917 року: французький погляд. 100 років тлумачень і репрезентацій; / пер. з фр. А. Репа. Київ : Ніка-Центр, 2016.
- Пасічний Р. Євромайдан: технології зниження політичної активності / Роман Пасічний // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2014. – Вип. 26. – С. 82–87.
- Президентські вибори та Помаранчева революція: Вплив на трансформаційні процеси в Україні / Фонд ім. Ф. Еберта / За ред. Т. Курта, В.І. Андрійка. – К.: Заповіт, 2005. – 148 с.
- Революція гідності : дайджест. Вип. 18./ Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка ; підгот. О. В. Олабоді. – Київ, 2016. – 14 с.
- Сасин Г. В. Обґрунтування сучасного типу революцій в транзитному суспільстві на прикладі України. - Львів – 2015 [Електронний ресурс]. - Доступно на сайті: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/v_sasyn.pdf
- Самусь А.Ю. Специфіка висвітлення Революції Гідності у блогах Американських та українських журналістів // «Молодий вчений» . - № 1 (28). -Частина 2 . - січень, 2016 р. - С. 122-126
- Україна після Євромайдану: досягнення та виклики /Ред. М. Яковлев, О. Гарань. – Київ: Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва, 2015. – 132 с.
- Шведа Ю. «Революція гідності» в контексті загальної теорії соціальних революцій / Юрій Шведа // Агора. Революція відбулася: що далі? – 2014. – Вип. 13. – С. 5–14
- Южакова О. Семантичні моделі номінацій з опорним компонентом революція // Термінологія. - 2015. - №817 . - С.87-96
- Baker K and Edelstein D . Scripting Revolution: A Historical Approach to the Comparative Study of Revolutions. Stanford: Stanford University Press, 2015.
- Barker C., Mooers C. Marxism and the 1989 Revolution (1997)
- Calhoun C. Roots of Radicalism: Tradition, the Public Sphere, and Early Nineteenth Century Social Movements. University of Chicago Press, 2012.
- Conge P. From Revolution to War: State Relations in a World of Change (Ann Arbor, MI: University of Michigan Press, 1996), 1-31
- Davies J.C. Toward a Theory of Revolution, American Sociological Review Vol. 27, No. 1 (February 1962)
- Figes O. and Kolonitskii B. I. Interpreting the Russian Revolution: The Language and Symbols of 1917. Yale University Press, 1999.
- Furet F. Interpreting the French Revolution, Cambridge University Press. 1981.
- Goldstone J. A. , “The Comparative and Historical Study of Revolutions,” Annual Review of Sociology, 8, 1982, 187-207
- Goodwin J. No Other Way Out: States and Revolutionary Movements, 1945-1991, Cambridge University Press, 2001.
- Holmes J.S. Political Violence and Regime Change in Argentina: 1965–1976 (2001)
- Hunt L. Politics, Culture, and Class in the French Revolution. 2nd ed.. University of California Press, 2004.
- Khan A. A legal theory of revolutions (1987)

- Knight A. "Revisionism and Revolution: Mexico Compared to England and France," Past and Present, 134, February 1992, pp. 159-199
- Kuran T. "Now Out of Never: The Element of Surprise in the East European Revolution of 1989", World Politics 44 (1991): 7-48
- Marx K. "The Eighteenth Brumaire of Louis Napoleon." In The Marx-Engels Reader, 2nd edition. Edited by Robert C. Tucker. Norton, 1978.
- Michael G. The revolutionary model of Dr. William L. Pierce (2003)
- Modaff A. R. Dilemmas of Popular Revolution: Popular Sovereignty and the Crowd in Post-Revolutionary America and Russia - Harvard College.- March 2012
- Moghadam V. "Gender and Revolutions." Pp. 137-165 in Theorizing Revolutions, edited by John Foran. New York, NY: Routledge, 1997.
- Paige J. Agrarian Revolution. Free Press, 1975.
- Porta D.D. Social movements, political violence, and the state: A comparative analysis of Italy and Germany (1995)
- Porta D.D. Social movements studies and political violence (2009)
- Race J. Toward an exchange theory of revolutions (1974)
- Regan P. M. On the Prospects for Social Revolution in the Industrialized Democracies of the West (2007)
- Roche R.S. Why is collective violence collective? (2001)
- Rosendahl M. Inside the Revolution. Everyday Life in Socialist Cuba (Cornell University Press, 1997).
- Sadri H. Revolutionary States, Leaders, and Foreign Relations (Westport, CT: Praeger, 1997), 1-15.
- Saxonberg S. The 'Velvet Revolution' and the Limits of Rational Choice Models (1999)
- Sewell, William H. Jr. "Ideologies and Social Revolutions: Reflections on the French Case." Journal of Modern History 57, no.1 (1985): 57-85.
- Skocpol Th. "Rentier State and Shi'a Islam in the Iranian Revolution, Theory and Society, Vol II, No. 3, (May 1982).
- Snyder R. S. , "The U.S. and Third World Revolutionary States: Understanding the Breakdown in Relations", International Studies Quarterly 43 (1999): 265-290.
- Stone L. "Theories of Revolution." World Politics, XVIII, (Jan.1966)
- Tanter R., Midlarsky M. A Theory of Revolution (1967)
- Taylor, Michael, ed. Rationality and Revolution. Cambridge University Press: Cambridge, 1988.
- Terhalle M. "Revolutionary Power and Socialization: Explaining the Persistence of Revolutionary Zeal in Iran's Foreign Policy", Security Studies 18 (2009): 557-586.
- Tilly Ch. Study of collective violence (1979)
- Walt S. Revolution and War (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1996), 1-44, 238-243.
- Wintrobe R. Rational Revolutions (2003)
- Womack B. The party and the people: revolutionary and post revolutionary politics in China and Vietnam (1987)
- Zimmerman M. Sandinista: Carlos Fonseca and the Nicaraguan Revolution (Durham: Duke University Press, 2001).